

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

**Ensenyament i aprenentatge del Coneixement del
Medi Natural, Cultural i Social
GRAU DE PRIMÀRIA
SEGON CURS**

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Ensenyament i aprenentatge del Coneixement del Medi Natural, Cultural i Social
Codi	102 046
Crèdits ECTS	10.0
Curs i període en què s'imparteix	2º / anual
Horari	Grup 21 i 31 dimarts de 8 a 13 Grup 41 dijous de 8 a 13 Tutories de 13 a 14 Grup 71 dimarts de 16 a 21 Tutories de 15 a 16 Cal consultar la distribució dels seminaris i de les sessions de gran grup en el programa de l'assignatura
Lloc on s'imparteix	<i>Veure lloc segons grup</i> SLPI Facultat de Ciències de l'Educació
Llengües	Català / Castellà
<u>Responsable de l'assignatura</u>	
Nom professor/a	Neus González
Departament	Didàctica de la Llengua i la Literatura, i de les Ciències Socials / Didàctica de la Matemàtica i de les Ciències Experimentals
Universitat/Institució	UAB
Despatx	137
Telèfon (*)	93 581 3014
e-mail	neus.gonzalez@uab.cat

2.-

Prerequisits

--

3.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura respon a la necessitat d'ensenyar el coneixement del medi natural, social i cultural des d'una perspectiva globalitzadora. Respon també a la presència dins el currículum oficial actual de l'educació primària de l'àrea de Coneixement del Medi.

El plantejament de l'assignatura dins el pla d'estudi de mestres d'educació primària, pretén analitzar el currículum de Coneixement del Medi i els criteris que s'utilitzen per a la selecció, organització i seqüenciació de continguts, establint les relacions pertinents amb les ciències de referència.

Els objectius de l'assignatura són:

- 1) Analitzar el currículum d'Educació Primària de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural.
- 2) Interpretar el currículum en funció dels diversos criteris que es poden tenir en compte per seleccionar, organitzar o seqüenciar els continguts escolars relatius a l'estudi de la natura i la societat.
- 3) Identificar i valorar les aportacions de les ciències experimentals a l'ensenyament i l'aprenentatge, per a la definició d'una ciència escolar.
- 4) Identificar i valorar les aportacions de les ciències socials, la geografia i la història a l'ensenyament i l'aprenentatge, per a la construcció a l'escola d'un espai geogràfic, d'un temps històric i d'uns estudis socials a l'escola.

4.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competències	Resultats d'aprenentatge
G3. Respectar la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions.	G3.1. Ser capaç de defensar les pròpies conviccions acceptant i valorant l'existència d'opinions o judicis diferents.
TF.8. Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques sostenibles, que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.	TF.8.1. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen actituds de sostenibilitat enfront del món natural. TF.8.2. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen actituds d'igualtat de gènere. TF.8.3. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen els drets humans com a coneixement i instrument per a la convivència.
EP.1. Conèixer les àrees curriculars de l'Educació Primària, la relació interdisciplinària entre elles, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics al voltant dels procediments d'ensenyament i aprenentatge respectius.	EP.1.1. Identificar i analitzar els aspectes d'interdisciplinarietat presents al currículum, tenint en compte aspectes dels continguts, de la metodologia d'ensenyament i dels processos d'aprenentatge de les ciències socials i experimentals.
MP.25. Comprendre els principis bàsics i les lleis fonamentals de les ciències experimentals (Física, Química, Biologia i Geologia).	MP.25.1. Ser capaç d'utilitzar els models bàsics de les ciències experimentals per interpretar i actuar sobre els fenòmens de la vida quotidiana.
MP.26. Conèixer el currículum escolar d'aquestes ciències.	MP.26.1. Identificar les finalitats, continguts i estructura de les ciències experimentals en el currículum de medi natural a l'educació primària. MP.26.2. Aplicar els models de les ciències experimentals en el desenvolupament del currículum de Coneixement del Medi
MP.30. Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències bàsiques en els estudiants.	MP.30.1. Saber dissenyar seqüències didàctiques i avaluar-les, a partir de recursos didàctics coherents. MP.30.2. Ser capaç de desenvolupar en l'alumnat competències bàsiques a partir del currículum de Coneixement del Medi.
MP.31. Comprendre els principis bàsics de les ciències socials.	MP.31.1. Ser capaç d'utilitzar el coneixement social per interpretar i actuar sobre els fenòmens de la vida quotidiana.
MP.32. Conèixer el currículum escolar de les ciències socials.	MP.32.1. Identificar les finalitats, continguts i estructura de les ciències socials en el currículum de medi social a l'educació primària. MP.32.2. Aplicar els models d'ensenyament de les ciències socials en el desenvolupament del currículum de Coneixement del Medi
MP.37. Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants.	MP.37.1. Saber interpretar els continguts de Coneixement del Medi i avaluar els aprenentatges amb materials curriculars i recursos pertinents. MP.37.2. Relacionar correctament els continguts de Coneixement del Medi amb les possibles aportacions a les competències corresponents.
G. Competències generals UAB E. Competències específiques de Titulació TF. Competències transversals de Facultat	

5.- Continguts de l'assignatura

1. Finalitats de l'ensenyament i aprenentatge del medi natural i social.
2. L'evolució del Currículum de Coneixement del Medi a l'escola primària, la seva estructura i característiques actuals.
3. Les competències a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural.
4. Tipologies de continguts i criteris de selecció en els estudis socials.
5. Tipologies de continguts i criteris de selecció en la ciència escolar.
6. Globalització, interdisciplinarietat i transdisciplinarietat en l'estudi del medi natural i social. Les sortides i el treball de camp.
7. La seqüenciació de les activitats en el Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural
8. L'avaluació a l'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural. Gestió d'aula, treball interactiu i cooperatiu
9. Caracterització de la ciència escolar: una ciència que ensenya a pensar, a fer i a parlar.
10. La ciència escolar: l'estudi de l'ésser viu.
11. La ciència escolar: l'estudi de la matèria i l'energia.
12. Les aportacions de les ciències socials a l'ensenyament i l'aprenentatge: els estudis socials a l'escola.
13. Introducció als models d'ensenyament de l'espai geogràfic.
14. Introducció als models d'ensenyament del temps històric.

6.- Metodologia docent i activitats formatives

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

Activitat	Hores	Metodologia
Presencial en gran grup	70 %	Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.
Seminaris	30 %	Espais de treball en grup reduïts (1/3 part del gran grup) supervisat pel professorat on mitjançant l'anàlisi o l'elaboració de materials curriculars, l'estudi i/o resolució de casos activitats de camp i/o laboratori, i altres activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

7.- Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella que hi ha a continuació.

	Activitat d'Avaluació	% de la nota	Resultats Aprenentatge
Temes 1-14	Examen escrit sobre els coneixements adquirits	50 %	EP.1.1. MP 25.1 MP 26.1 MP 26.2 MP 30.1 MP 30.2 MP 31.1 MP 32.1 MP 32.2
Temes 1-14	Informes dels seminaris i treballs realitzats.	25 %	TF 8.1 EP 1.1 MP 25.1 MP 37.1 MP 37.2
Temes 1-14	Avaluació del treball de la sortida	15 %	G3.1 TF 8.1

			TF 8.2 TF 8.3 MP 25.1 MP 31.1 MP37.1 MP 37.2
Temes 9-14	Exposició de treballs. Participació i treball cooperatiu.	10%	G3.1 TF 8.2 MP 25.1 MP 30.1 MP 30.2 MP 37.1 MP 37.2

Per obtenir una qualificació final de l'assignatura s'ha d'haver superat (amb un mínim de 5 sobre 10) cada un dels blocs d'avaluació descrits. L'assistència a les classes és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

8.- Bibliografia

- Bale, J. (1989). *Didáctica de la geografía en la escuela primaria*, Madrid: MEC/Morata.
- Batllo, R. (1995). Percepció i representació de l'espai. Una didàctica de l'espai. *Guix*, 208: 5-11.
- Benejam, P. (1997). Las finalidades de la educación social. Benejam, P. y Pagès, J. (coord.) (1997). *Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Barcelona, ICE / Universidad de Barcelona / Horsori, 33-51.
- Benlloch, M. et al. (2005) *Curs per a l'actualització de l'ensenyament/aprenentatge de les ciències naturals*. Barcelona: Departament d'educació
- Canals, R. (2009). La evaluación de la competencia social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187: 16-21.
- Català, M. et al (2002) *Las ciencias en la escuela. Teorías y prácticas*. Barcelona: Graó
- Cooper, H. (2002). *Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria*. Madrid: Morata.
- Driver, R. I alt (1989) *Ideas científicas de la infancia y la adolescencia*. Madrid. Morata.
- Fien, J. (1993). Geografía, sociedad y vida cotidiana. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 21: 73-90.
- Izquierdo, M.; Aliberas, J. (2004) *Pensar, actuar i parlar a la classe de ciències*. Bellaterra: Servei de Publicacions UAB
- Jorba, J.; Sanmartí, N. (1994) *Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de regulación continua*. Madrid: Centro de Investigación y Documentación Educativa
- Novak, J.D. i Gowing, D.B. (1988) *Aprendiendo a aprender*. Barcelona. Martínez Roca.
- Pagès, J. (2009). Competencia social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187. Pàg. 7-11. 12-15.
- Pujol, R.M. (2001). Les ciències, més que mai, poden ser una eina per formar ciutadans i ciutadanes. *Perspectiva escolar*, 257, 2-8.
- Pujol, R.M. (2003) *Didáctica de les Ciències en la educación primaria*. Madrid: Síntesis
- Sanmartí, N. (2007) *10 ideas clave. Evaluar para aprender*. Barcelona: Graó
- Santisteban, A. (2009). Cómo trabajar en clase la competencia social y ciudadana. *Aula de Innovación Educativa*, 187.
- Santisteban, A. ; Pagès, J. (2006). La enseñanza de la historia en la educación primaria. Casas, M. - Tomàs, C. (coord.) *Educación Primaria. Orientaciones y Recursos*, pàg. 468/129-468/160. Barcelona: Wolters Kluwer Educación.
- Currículum de l'àrea del medi natural, social i cultural. Decret 142/2007, de 26 de juny. DOGC núm.4915
http://www.xtec.es/estudis/primaria/06_curriculum_2007/coneixement_medi_pri.pdf
- Annex I. Competències bàsiques .Currículum educació primària - Decret 142/2007 DOGC núm. 4915
http://www.xtec.es/estudis/primaria/06_curriculum_2007/competencies_pri.pdf

Distribució de les sessions: "Ensenyament i aprenentatge del Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural"

1r quadrimestre

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
8:00-9:30 h 16 – 17:30	C	1	1	2	2	3	3		4	5	6	6	7	7	8	8
9:30-10:00 17:30 – 18:00	DESCANS															
10-11,30 18:00 – 19:30		A	C	B	A	C	B			A	C	B	A	C	B	
11,30-13 h. 19:30 – 21:00		B	A	C	B	A	C			B	A	C	B	A	C	

2n quadrimestre

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
8:00-9:30 h 16 – 17:30	P	C	N	N	S	S	N	N	P	S	S	N		N	S	S	C	
9:30-10:00 17:30 – 18:00	DESCANS																	
10-11,30 18:00 – 19:30			A	C	B	A	C	B		A	C	B		A	C	B		
11,30-13 h. 19:30 – 21:00			B	A	C	B	A	C		B	A	C		B	A	C		

P Període de Pràcticum

 Classes compartides (magistrals) Sortida al medi (2 dies)

 Classe DC (Seminari) Classe DCS (Seminari)